

Ára 60 fillér

1594
Ára 60 fillér

Megjelenik hetenkint
háromszor
kedden, csütörtökön
és szombaton.

Kéziratokat nem adunk
vissza.

Politikai hírlap 1781

Szerkesztőség és kiadóhely:
Sátoraljaujhely,
Főter 9. szám,
Telefon: 42. szám.

Sátoraljaujhely,
1919. november 1.

Szerkesztő: DR. HAKASI ANDOR Szerkesztő: KROÓ JÓZSEF
Főmunkatárs: NAGY ANDOR

Ötvenedik évf.
39. szám (5849.)

Magyarság és demokrácia.

Két kiüresítést kell kiragadnunk a romok közül: a magyarságot és demokráciát. S akkor még tündérpalotát varázsolhatunk a romok helyébe. A magyarság a lélek, az öserő, a hit. A demokrácia a munkakedv és munkaképesség.

Magunk sem tudjuk, mit és mennyit vesztettünk. Hiszen még a számjárt sem láttuk, amit meg kell fizetnünk.

De tudjuk: nincs olyan kar, amelyre szükség ne volna; nincs olyan művelési ág, nincs olyan iparág, nincs olyan gyümölcsöző vállalkozás, amit munkára lendíteni nem kellene. Nincs annyi munka, amennyinél többet ne kéne elvégeznünk.

Termelni, termelni, termelni. Ez — és csak ez — húzhat ki bennünket abból a szörnyű nyomorból, amelybe a világ minden gonosz ereje döntött bennünket.

Magyarságunk frenetikus újraélesztésével emelkedünk ki a már megásott sírból. A nemzeti öntudat forrasztó lángja ismét egygyé kovácsolt bennünket. Látjuk megint a közös célt. De ezért a célért még sokat kell küzdenünk.

Egyetlen osztagoló műhelyre kell válnia az országak, amelyben a falu munkája összecseng a város dolgos ütemével. A kaszának és a kalapácsnak, a cseplőgép füttyének és a gyárkémény trombitájának egy akkordban kell énekelnie a magyarság dalát, a diadalmas újjászületést.

Hivatalnok és kereskedő tiszta munkát csorgasson egy ép, egészséges vérkeringésbe.

Jól funkcionáló társadalom. Ez az, amit nem nélkülözhetünk. A miért éltető szükség van a magyarságnak a demokráciára.

Mert dolgozni csak úgy fog minden kar és minden fej ebben az országban, ha dolgozni érdemes lesz. Ha nem elnyomás, hanem becsület és tisztesség jutalmazza a munkát és munkást, minden vonalon. Ha minden érték megtalálja a maga helyét, minden tehetség szabadon fejlődhetik. A demokrácia ma a nemzet legszorosabb életérdeke. Hazájának ellensége minden önzés, minden törekvés, amely ezt az egészséges, magyar demokráciát akadályozza.

Meg kell szüntetnünk minden osztályharcot, alulról és felülről. Magyarok vagyunk. Legyünk megértő munkatársai egymásnak mindenütt, minden munkában. Ne a külömbiséget, hanem a testvériséget hirdessük. Ezt keressük, ezt erősítsük. Élet-halál kérdése ez.

Eszményünk: a szabad polgár a szabad államban. Ez az eszmény a magyarság jövője.

H. A.

Horthy fővezér és a szervezett munkások.

Budapest, okt. 30.

A legutóbbi napokban lényegesen enyhült az a félelmetes idegesség, amely az ország fővárosának egymásra zsufolt tömegeit hetek óta szinte beszámíthatatlan állapotban tartotta. Senki sem tudta, honnan futottak szét azok a megnyugtató lelki áramok, amelyek a sűrűn cikázó rémhírekkel ellensúlyozták.

A különböző pártok egymás ellen fenyegető folytonos felvonulása, tárgyalása, fuzió és konfuzió törekvése, egyesülése és oszlása, a sok program és a sok szónoklat, épen a tulsok politizálás és a tulsok sikertelenség miatt, elvesztette zaklató hatását. Az izgalom önmagát fárasztotta ki. Az emberek, a nemzeti öntudat mindenkit átölelő világa mellett, kezdenek egymásra ismerni és egymáshoz közeledni. A kölcsönös félelem, a vak uszítás, a társadalmi visszavonás helyébe a megértés nappali világossága kezd derengeni.

Igaz, hogy a jelszavak helyett ma is mindenki várja azt a megváltó cselekedetet, amely irányt mutat és egy csapásra egyesíti az összes erőket, — jövünk ma is bizonytalan, de legalább a belső béke és egyetértés reménye kezd beköltözni a szívekbe és megnyugtatója a végsőkig zaklatott kedélyeket.

Az események homlokterében mindmáig a nemzeti hadsereg bevonulása állott. A legtöbb rémhír e körül keringett. Lisztákról, Bertalan-éjszakáról, fantasztikus méretű üldözésekről suttogtak, főleg a munkásság körében. Fenyegető elektromossággal telt meg a levegő.

Ez az elektromosság már eloszlott, anélkül, hogy kirobbanástól lehetne tartani. Horthy fővezérnek Székesfehérvárra történt bevonulása mindenkinél meggyőzőbb arról, hogy a nemzeti hadsereg semmi egyebet nem akar, mint a rendet és nyugalmat biztosítani. Egy fővárosi lap munkatársa előtt tiltakozott a fővezér az ellen, hogy a seregét fehér gárdának nevezzék. Az ő serege az egész magyarság nemzeti ereje, amely nem fehér ellenforradalmat, hanem konszolidált állapotokat akar teremteni. A feleltelen fehér gárdák tulajdonságait ő fékezte meg s a saját tiszta lelkével ötvözte erejét, fegyelmézzé, nemessé az új hadsereg szellemét.

Őszinte magyar demokratikus felfogása a munkássággal szemben döntően járult hozzá, hogy a felizgatott kedélyek és ellentétek csillapulnak.

Csak pár nap előtt jelent meg nálunk a szociáldemokrata munkásság nevében Medvey Ferenc, Palkovics János és Kiss Nándor, hogy szinvallást kérjenek tőlünk a nemzeti hadsereg éljáról.

Az ekkor elhangzott beszédek, amelyek egyetlenegy fővárosi napilapban sem láthatnak napvilágot, alkalmunk van a következőkben közreadni:

Kiss Nándor: Eljöttünk ide, hogy a budapesti szervezett szociáldemokrata munkásság érdekében meghallgatásra találjunk. Eljöttünk olyan emberek képviselőiben, akik az élethez való jogukat, amelyhez ragaszkodnak, továbbra is becsülettel munkával akarják dokumentálni. E pillanatban nem jelentünk meg mint pártemberek, nem is hoztunk semmiféle hivatalos megbízást. Bennünket ezekben a politikai szenvedélyektől túlfutott pillanatban csak a munkástársadalom iránt érzett szeretet, a magasabb felelősségérzet és az erkölcsi gondolat vezetett ide, hogy a megértés és áthidalás útján megtegyük az első lépést. Szükség volt erre azért, mert a budapesti szervezett munkásságot néhány nap óta feleltelen elemek mesterségesen terjesztett rémhírekkel nyugtalanítják. Ezek szerint a rémhírek szerint a kegyelmes ur fővezérlete alatt álló nemzeti hadsereg, amely néhány nap múlva Budapestre fog bevonulni, a megtorlás szellemétől van áthatva és hogy a bevonulással a politikai üldözések fokozottabb mértékben fognak folytatódni, mint ahogy eddig voltak. Feleltelen elemek azt is terjesztik a munkásság körében, hogy a nemzeti hadsereg segítségével a munkásságot szíven akarják találni olyképen, hogy a szakszervezeteket feloszlatni és a pártbizottságokat megszüntetni fogják. Mi, akik itt megjelentünk, meg vagyunk győződve arról, hogy mindezek a hírek rosszindulatú provokációk a munkásság képét és meg vagyunk győződve arról, hogy kegyelmes ur sokkal jobban foglalkozik azzal, hogy Budapest szervezett munkásságának sorsán enyhítsen. Minthogy azonban tényleg adva van a helyzet, hogy a munkásság elkeseredéssel és vegyes érzelmekkel várja a nemzeti hadsereg bevonulását, ebből az elkeseredésből és az abból fakadó elszántságból semmi jót sem várhatunk és ezért felkérjük kegyelmes urat, mint a legilletékesebb tényezőt, hogy ezeket a híreket szállítsa le a kellő értékre és kijelentésével nyugtasson meg bennünket. Kérjük kegyelmes urat nyilatkozzék a közérdek szempontjából a nemzeti hadsereg valódi céljáról, hogy munkástestvéreinket tekintetben is megnyugtassuk. Ilyen irányú kijelentéseknek most, amikor a munkásság az átélte szenvedések után, egy újabb félelmetes tél réme előtt áll, nagy fontosságot tulajdonítunk azért, mert a felizgatott kedélyű tömegek könnyen elragadhatják magukat. Kérjük kegyelmes urat, nyilatkoz-

nek-oly irányban is, hogy a munkásság megére való tekintettel, a nemzeti hadsereg hatáskörén belül mily úton és módon kíván a fennálló élelmiszer-anomáliákon segíteni. Nem azért jöttünk mi ide, hogy a szociáldemokrata munkásságot a bolsevizmus vádjával szemben megvédjük, mert arra, szerintünk, nincsen szükség. Nem tagadjuk ugyan, hogy bennünket elsődrendű érdekek és lelki szálak fűznek a szociális haladás ügyéhez, de bolsevizmus-szakszervezeti munkások és szociáldemokrata párt nem akartak és mindenki, aki visszalapozgat a napi sajtóban, megállapíthatja azt, hogy a párt és a szakszervezetek az utolsó pillanatig késhegyig menő küzdelmet folytattak a kommunizmus ellen, olyannyira, hogy a szakszervezetekből kidobták azokat az embereket, akik kommunistaérelműeknek mutatkoztak. A szociáldemokrata munkásságot legfeljebb az a szemrehányás illeti, hogy nem tudták megakadályozni a bolsevizmust. Ez pedig szerintünk úgy történhetett csak, hogy forradalomban éltünk és a forradalomnak meg van a saját logikája.

Medvey Ferenc ezután vázolja a munkásság jelenlegi helyzetét, mely másképpen meg nem oldható, mint gyors és azonnali segítséggel, élelmiszer kiosztásával, valamint az élelmiszeruzsora teljes letörésével. Minden józan, gondolkodó munkásban megvan a hajlam, hogy dolgozzék és segítsen az ország újjáépítésének munkájában, de ez lehetetlen, mert a legszükségesebbet sem tudják beszerezni, mert a piacot az élelmiszeruzsorások tartják kezükben. Lázítás a munkások körében nem folyik. A legnagyobb lázító jelenség az, hogy a főváros üzleteinek kirakatai teli vannak minden jóval, azokat azonban a munkásság meg nem veheti.

Horthy Miklós fővezér megköszönte a munkások képviselőinek, hogy hozzá tárdtak, hogy így, a kölcsönös kibeszélés útján a megértést és együttműködés lehetőségét megteremtették.

Nem pogromokat csinálni, rémuralmat teremteni megyünk fel Budapestre, — mondotta aztán, — hanem a fő, sőt egyedüli cél a rendet az egész vonalon helyreállítani. A magyar munkást — úgy mond — a magyar fajhoz tartozónak tekintem, aki az én magyar fajommal egy test és egy vérből származik. Tárt karokkal és testvéri szeretettel ölelem magamhoz. Elkövetünk mindent, hogy az élelmiszer eljuttassuk. Itt már gyűjtöttünk is számukra. A tönkrement Magyarországot újból talpra kell állítani, az elhagyott gyárakat újból üzembe fogjuk helyezni, hogy munka lehetőséget adva, a természetes mielőbb megindulhasson. A munkás kell hogy becsületes kenyerét tisztességesen megkereshesse. Egészséges emberek számára munkánélküli segítséget adni erkölcstelen dolognak tartom. Ilyesmi csak aggodat és betegeket illehet. A munkásság lássa be, hogy egyedül ő, helyesebben vezetői a hibások, hogy az ország idáig jutott. Mi már a sir széléről rántottuk vissza. Legyenek arról meggyőződve, hogy a magyar nemzeti hadsereg nem fog a munkássággal szemben addig ellenséges indulattal viselkedni, amíg a hazafias nemzeti iránytól el nem térnek. A kormánnyal egyetértően mindent megteszünk, hogy ezt a borzasztó telet ki tudjuk tartani, csak azután a munkásság meg ne zavarja a rendet.

Erre egy munkás azt kérdezte a fővezértől, igaz-e, hogy a szakszervezeteket feloszlatták és hogy a pénzt elveszik?

A fővezér válaszában kifejtette, hogy a szakszervezetek úgy, mint minden országban, itt megmaradhatnak, ha a hazafiatlan, nemzetközi, destruktív irányt követő vezetőket elcsapják, mert el kell csapniok. A vagyonukat csak népjóléti intézményekre fordíthatják. Az Önök vezetői, — mondotta a fővezér, — Kunfi, Garami, Szamuely, Kun Béla, stb. soha a kezükbe kalapácsot

nem vettek, válasszanak tehát maguknak oly vezetőket, akik nem milliókat harácsolnak az Önök verejtékéből, hanem az Önök testvérei származásában és munkában egyaránt. Ezekkel megértik maguk is egymást és mi is megértjük magukat, mert magyar a magyart mindig megértette és csak lelketlen uszítók voltak közülük korlátokat. Ezek a lelketlen uszítók találták ki a munkáskaszt elnevezést. Mi mindnyájan polgárai vagyunk a hazának, Önök éppen olyan polgárai, mint amilyen munkása én vagyok, aki nem napi nyolc óra hosszát, hanem sokszor napi huszonegy órát dolgozom. Csak hogy dolgozzon mindenki a maga módja szerint. Aki irni tud, az írjon, aki ázni tud, az ásson és ne megfordítva. A gyülekezési jog megadása teljesen az Önök viselkedésétől függ. Ismétlem, mi szeretettel megyünk Önökhöz, szánjuk az Önök borzasztó helyzetét és mint saját fajunkon, minden elképzelhető módon akarunk és fogunk e nehéz időben sorsukon minden módon enyhíteni. Azonban egyet elvárunk Önöktől. Mondják meg a többi munkásoknak is, hogy a régi nemzetrontó ténykedésnek vége.

Ha a vörös uralom csak gondolatban is felmerné útni a fejét, kegyetlenül vérbe fogom fojtani. Tele vagyok szociális érzéssel, de a hazámat visszadobni a sir fenekére nem hagyom. Ha pedig a hadsereg fegyelme ellen csak rejtett célzásokkal, vagy burkoltan izgatások történnének, a bujtogatókat ott a helyszínen, a kaszárnya előtt fogom felakasztatni és addig lógnak ott elrettentő példaként, míg le nem szakadnak a kötélről. A hadsereg fegyelme kitűnő, azokból a parasztfiukból áll, kiknek az apját az Önök vezetői akasztották fel. A falu népe azonban meg fog bosszítani Önöket, ha Önök ismét testvérei óhajtanak lanni, de Isten és haza fogalma nélkül ez nem lehetséges. Így azután majd lassan elmúlik az ellenségeskedés, mely most a falu és város között van. Mondják meg tehát munkástársaiknak, hogy a nemzeti hadseregtől a jóknak, a tisztességeseknek okuk félni nincsen, a gazembereket pedig meg kell büntetni. Nem én, de megbüntetni az igazságszolgáltatás, mely előtt mindenki egyforma. Vegyenek példát a külföld hazafias munkásságától és ha testvériesen együttműködnek, akkor Magyarországra szép jövő vár, hol mindenki boldog megélhetést fog találni.

A munkások azzal a reménnyel vettek bucsut a fővezértől, hogy a tárgyalások most megkezdett fonalát tovább fogják fűzni.

— Hamis bélyegzést cseh bankjegyek. A cseh-szlovák pénzügyminiszterium bankhivatala értesítette a pénzügyintézeteket, hogy ezenül a külföldről behozott hamis bélyeggel ellátott cseh-szlovák bankjegyeket nem kobozza el, az az illető pénzügyintézet, amely a bankjegyküldeményt külföldi üzletfelétől kapta és a bankhivatalnak beszolgáltatta, arra kötelezi magát, hogy a bélyeg megsemmisítése után a „bélyegzetlen“ bankjegyet ismét külföldre szállítja. Ebből az intézkedésből reánk ismét nagy kár származhatik, minthogy a cseh pénzügyintézetek előre láthatólag igen nagymennyiségű ilyen megsemmisített bélyegű cseh-szlovák bankjegyet fognak a nyakunkba zudítani és ezzel a békeszerződés értelmében a jegybankal szemben fennálló tartozásunk lényegesen emelkedni. Ezzel a cseh bankjeggyel, mely hazájában érvénytelen, a nálunk forgalomban lévő sok pénznem mellé még egy új kerülne: a hamis bélyeggel ellátott és megsemmisített bélyegű cseh-szlovák bankjegy, amely a pénzrendszerünkben fennálló zűrzavart még csak növelné.

Az olvasóhoz.

Jövünk kemény, férfias léptekkel, de meleg szeretettel a szívében. Újunkon az Igazság vezet, a Szeretet világít.

Küzdeni jövünk, de csak meggyőzni akarunk. Kiverekedni semmit. Tiszteljük a más meggyőződését, a más véleményét, de a magunk igazát sem engedjük.

A tisztaság az erőnk, az igazság a fegyverünk. Felemelt fővel nézünk mindenkinek szemébe, mindennek elébe. Lelkiismeretünk ép, szívénk nyugodt. Senkitől semmitől nincs okunk félni.

Részt akarunk venni — erős karokkal — a nemzet újjáépítésének nagy munkájában. És ott leszünk, gyöngéd kézzel, ahol vérző sebeket kell hegeszteni, gyengéket, betegeket gyógyítani, minden megkülönböztetés nélkül.

A romlást és rombolást visszatérni nem engedjük. Várjuk a megnyugtató igazságszolgáltatást. Aki bűnös, bűnhődjék, de a büntetésen is rajta legyen az igazság fénye, a szeretet zománca. Az egyéni indulatot, személyes bosszút, vak elfogultságot bírónak el nem ismerjük. Horthy fővezér szavait ismételjük: büntetni az igazságszolgáltatás hivatott s ez előtt mindenki egyenlő.

Az ártatlanoknak, de csakis azoknak minden lelki erőnkkel segítségére sietünk.

Mert ártatlanul szenved a magyar nemzet is. Jobb, szebb, boldogabb jövőért reszket a lelkünk, dobog a szívénk, feszül az izmunk, serceg a tollunk és száll minden gondolatunk. A magyar nemzet sorsa: a sorsunk.

Küzdeni akarunk minden jóért, szépért, nemesért; kiküzdeni a társadalmi békét is...

E mellett olyan lapot akarunk adni az olvasónak, amely napról-napra a legfrissebb fővárosi hírekkel látja el a jogos érdeklődést. Minden összeköttetést megteremtettünk e végre. De sajnos, rövid ideig technikai nehézségek akadályoznak ebben a fontos hírszolgáltató működésünkben. Addig hetenkint háromszor jelenünk meg: kedden, csütörtökön és szombaton. Rövid idő alatt nagyot akarunk fejlődni.

Addig is: megjelentünk, hogy hangot adjunk és felvegyük a benső, meghitt érintkezést az olvasóval.

Csak azt kérjük tőle, amit mi is adunk neki: figyelmet, támogatást, szeretetet, meleg együttérzést.

Sátoraljaujhely, 1919. november 1.

A „Zemplén“ szerkesztősége.

Uj felelős szerkesztőnk, Uj nevet talál a lap homlokán a felelős szerkesztői cím mellett az olvasó. Az új szerkesztő: Dr. Halasi Andor, akit sikerült programunk szorgalmára megnyerni, egyike az új magyar irodalom legjelesebb munkásainak. Az olvasók országszerte úgy ismerik nevét, mint egy eszményekért hevülő gazdag írói lélek jelzőjét, aki tizenöt esztendőn keresztül meg nem vásárolható, ragyogó tollal, költői tisztasággal a nemzet lelkét védte az irodalomban minden nemzetrontó törekvéssel szemben.

Közönségünknek a saját munkássága fogja őt legmegtöbben bemutatni,

Tűzhányó
Ha nem s
De csupa
Tör, zuz

Tenger-kö
Egy oceán
Ki eltörpü
Kis partja

Látszatra
Lustán m
De bent o
A tűzbe-v

Arany-for
A ringó j
És fűrgé
Szikrkat

Az ősi po
A nádaso
Itt nincse
Az ősi lé

Itt tör az
Ha ráüze
A hullám
Lázadva

És felsíko
Mert mes
Mert mes
Mert rége

Szilajság
Hirdesd o
Te vértü
És vértü

A nagy t
Hirdesd o
S nem po
Bögg, bö

állami é
tása vég
delte az
deét. A

nyok me
gazdaság
szüksége
formok r

ügyi adm
adat vár
gatóság
hogy az

Ez alkal
zető polg
és 1919.

gyon- é
be nem
novembe

be. Vall
tályban
akiknek

adókivete
október
tóságnál.
ség szak
az adó a
ismeri a
utakra té
igyekezn
tessége
könnyítse
munkáját

Balaton.

Tüzhányók születték. A képe szép, szelíd,
Ha nem szántja szél és nincs felette árnyék.
De csupa tűz. Vad, könnyen lobbanó,
Tör, zuz és gyilkol, ha hátdt tördelik.

Tenger-kölyök. És mégts óriás.
Egy oceánnak késő unokája,
Ki eltörpült, de vére, gögje nagy,
Kis partja közt az úr ő, senki más.

Látszatra szürke, színe, kedve egy.
Lustán melegszik a forró napviharban.
De bent a mélyben mély mámorban él,
A tűzbe-vizbe színek fürdenek.

Arany-fonálból hálót sző a nap,
A ringó fodrok lágyan rengetik
És fürge csikok játszanak vele.
Szikrákat ont, ha kedve felkacag.

Az ősi part, az őshegyek között,
A nádasokban mondák köde száll.
Itt nincsen vég és nincsen csüggedés,
Az ősi lélek ide költözött.

Itt tör az égre millió harag,
Ha ráúzen az ébredő Bakony.
A hullámsirba hullott sok remény
Lázadva zug, mint százezer harang.

És felsikolt a mélyből száz kobold,
Mert messze innen sír most sok magyar;
Mert messze innen haldokol a hit;
Mert régen volt, hogy hinni könnyű volt.

Szilajság őse, bűnben szent kereszt,
Hirdesd a multat, verd fel a jelent.
Te vértünk vagy, ha büszkén háborogsz
És vértünk vagy, ha lustán szenderegysz.

A nagy tüzeből ittál ezer éve,
Hirdesd a fényt: a magyar tenger él
S nem poshad el, míg háborogni tud.
Böjg, bömbölj, bugj — a szélvész ütemére.

Halasi Andor.

— Megindulnak az adókövetések. Az állami élet zavartalan menetének biztosítása végett a pénzügyminiszterium elrendelte az adókövetési munkálatok megkezdését. A tönkrement állampénzügyi viszonyok megjavításától függ, hogy az államgazdaság akcióképessé váljon, hogy a szükséges közgazdasági és társadalmi reformok megvalósíthatók legyenek. A pénzügyi adminisztrációra tehát igen nagy feladat vár. A sátorlajuhelyi pénzügyigazgatóság is nagy lendülettel fogott hozzá, hogy az elmaradt adókövetéseket befejezze. Ez alkalommal figyelmeztetjük az adófizető polgárságot, hogy akik még az 1918. és 1919. évre vonatkozó jövedelem-, vagyoni- és hadinyereségadó vallomásaikat be nem adták, vallomási ivateket 1919. évi november 30-ig bírságolás nélkül nyújtsák be. Vallomási ivateket a városi adóügyosztályban lehet kapni. Azok az adókövetések, akiknek több állandó lakhelyük van, az adókövetés helyének megválasztását 1919. október 31-ig kérhetik a pénzügyigazgatóságnál. Reméljük, hogy az adózó közönség szakít a multnak tradícióival, amikor az adó alól való kibuvás erény volt, felismeri az adózás nagy fontosságát, új utakra tér, felölti magára az adómorált és igyekezeni fog jövedelmét és vagyonát tisztességesen bevallani, hogy ezzel is megkönnyítse a pénzügyi adminisztráció nehéz munkáját.

A tartozások fizetése.

A szovjet alatt létesült jogviszonyok szabályozása.

A magyar kormány 5151/1919. szám alatt október 9-én becsajjtotta ki rendeletét „a forgalomban lévő egyes fizetési eszközök értékének szabályozásával kapcsolatos magánjogi viszonyok és egyéb jogi vonatkozások tárgyában”, mely a hivatalos lap október 14-iki számában jelent meg. Ez a rendelet szabályozza a proletárdiktatura alatt forgalomba hozott ugynevezett fehérpénz (hamisított 200 és 25 koronások) jogi sorsát a fizetések és tartozások tekintetében. A rendeletet a következőkben ismertetjük:

A kormány 1919. aug. 14-én tudvalevőleg rendeletileg kimondotta, hogy a hamisított 200 és 25 koronások a forgalomban csak husz százalék értékben fogadandók el, vagyis a 200 koronás 40 koronával, a 25 koronás pedig 5 koronával. Egy másik rendelet pedig előírta, hogy a pénzügyintézeteknél a proletárdiktatura folyamán elhelyezett betétekből csak 20% fizethető ki.

A fizetésekről szóló most kibocsajtott rendelet ezzel szemben általános szabályként kimondja, hogy aug. 15. előtt keletkezett és még ki nem fizetett pénztartozásokat, beleértve a pénzügyintézeteknek a betétekből és folyószámlákból eredő tartozásait teljes összegben és olyan pénzjegyekkel kell teljesíteni, amelyek a be- vagy lefizetés időpontjában forgalomban való fizetési eszközül szolgáltak. Ez a szabály azt jelenti, hogy tekintet nélkül a hamis fehérpénz bekövetkezett devalvációjára, tartozásait mindenki számszerű teljes összegében tartozik megfizetni, arra való tekintet nélkül, hogy a szovjetdiktatura alatt hamis fehér, avagy más pénzben kapta meg a tartozás ellenértékét.

Tehát a pénzügyintézetek is a náluk hamis szovjetpénzben elhelyezett betéteket teljes számszerű összegben kötelesek visszafizetni és viszont az, aki a pénzügyintézetektől hamis szovjetpénzben vett fel kölcsönt, (megterhelést a folyószámlán), szintén teljes összegben tartozik ezt a pénzügyintézeteknek visszafizetni. A most történő fizetéseknél a hamis fehérpénz természetesen csak a devalvált értékben, vagyis husz százalékkal számít. Ebből folyik, hogy a kereskedő, aki a proletárdiktatura alatt, vagy azt megelőzőleg valamely pénzügyintézetnél betétet helyezett el szovjetpénzben, most annak teljes összegét követelheti vissza. Hasonlóképpen az a kereskedő, aki szovjetpénzben megterhelte, most az egész összeget tartozik visszafizetni. Ugyanez áll egyéb tartozásokra, avagy követelésekre is. Az általános szabály tehát azt jelenti, hogy minden megtörtént fizetés úgy az aktív, mint a passzív részről a fizetés időpontjában érvényben volt fizetési eszköz számszerű összegében számítható.

Ez általános szabály alól a következő kivételek állanak fenn:

1. Ha a felek augusztus 15-e előtt abban állapodtak meg, hogy a teljesítés hamis fehérpénzben fog történni, még akkor is, ha a feleknek ez a szándéka csak a körülményekből vehető ki, úgy most a fizetést akként kell teljesíteni, mintha a tartozás összege már eredetileg a névérték egyötöd részében lett volna meghatározva. Ha tehát valamely kereskedő azzal a feltétellel vett árut, hogy a vételárát majd hamisított kétszáz vagy huszonöt koronással fizeti meg, úgy most csak a számszerű vételár egyötöd részét kell megfizetni.

2. Ugyancsak csupán egyötöd részét a számszerű tartozásnak kell megfizetni, ha a tartozás megbizási viszonyból, különösen bizományosi viszonyból, valamint idegen vagyon kezeléséből ered. Ha tehát egy megbízó vagy bizományos vagyonkezelő a szovjetdiktatura alatt történt ügyletekből, vagy erre az időre vonatkozó elszámolásból kifolyólag tartozik megbízójának, úgy csak a számszerű elszámolási összegnek egyötödét köteles most megfizetni. A rendelet kifejezetten ugyan nem szorítja meg a szabályt a proletárdiktatura alatt keletkezett elszámolási tartozásra, de intenciójából és értelméből folyik, hogy a diktaturát megelőző időből eredő ilyen elszámolási tartozás teljes összegében fizetendő.

3. Hasonlóképpen csak egyötöd részben fizetendő az augusztus 15. előtt lejárt pénztartozás, ha az adós e nap előtt azért nem fizethetett, mert a hitelező vagy nem fogadta el a felajánlott fizetést, vagy pedig annak elfogadását már előre megtagadta, általában ha a nemfizetés a hitelező késedelmeskedéséből származott. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy ha valaki adósságát augusztus 15-ike előtt ki akarta fizetni, de a hitelező a fizetést nem fogadta el vagy a fizetés elmaradását a hitelező egyéb késedelme okozta, a hitelező most nem követelheti a teljes számszerű összegben való visszafizetést az adóstól, aki akart neki annak idején fizetni, hanem csak a tartozás egyötöd részét követelheti. De nem áll ez a szabály, ha a fizetési eszközre nézve külön kikötés történt. Ha pl. a felek annakidején abban állapodtak meg, hogy a fizetésnek képzésben kell történnie, úgy most a hitelező vétkeisége miatt elmaradt fizetés dacára is nem egyötöd rész, hanem a teljes összeg fizetendő.

4. A megtörtént fizetésjavítást vagy megterhelést általában véve nem lehet megtámadni azon az alapon, hogy az fehérpénzben történt. Ellenben a diktatura kitörése előtt, tehát március 20-ika előtt keletkezett és augusztus 15-ike után lejárat követelésre hamisított fehérpénzben aug. 15-ike előtt történt fizetést a fizetett összeg egyötödét meghaladó részében még lehet támadni, ha a hitelező a fizetést fenntartással fogadta el és az adósnak nem volt joga tartozását lejárat előtt kifizetni. Ebben az esetben az adós megfelelő pótfizetést köteles teljesíteni, ha csak nem igazolja, hogy a hitelező az időelőtti fizetés ellenére sem károsodott. E szabály értelmé az, hogy ha valaki a szovjetdiktatura alatt ráérőszakolta hitelezőjére a lejárat előtt hamis fehérpénzben a fizetést, anélkül, hogy ez idő előtti fizetésre joga lett volna, attól most a hitelező még nyolcvan százalékot követelhet.

A kormányrendelet hatályon kívül helyezi azt a korábbi rendeletet, amely szerint a proletárdiktatura alatt történt betétekből (ugy takarékbetét, mint folyószámla-követelés) csak husz százalék fizethető ki. Eszerint a betétek felmondása és visszakövetelése nem esnek korlátozás alá. A pénzügyintézetek álláspontja azonban az, hogy még mindig érvényben van a márc. 15-én kibocsajtott Szende-féle betétzárlati rendelet, amely szerint a március 15. előtt elhelyezett betétekből a jogosult csak ezer korona erejéig rendelkezhetik és csupán bizonyos igazolt esetekben (közadók, munkabérek stb. céljára) fizetnek ki nagyobb összegeket. Erre az eljárásra nincs jogalap, mert semmiféle kormányrendelet eddig nem jelent meg, amely a Szende-féle zárlati rendelet érvényét fenntartotta volna.

Hirdetéseket

jutányos árban fel vesz
a Zemplén kiadóhivatala

Néhány megjegyzés a képviselőtestület üléséről.

Félóráig tartott annak a jelentésnek a felolvasása, amely beszámol arról, hogy a városnak a közönség ellátására mi mindent — nem sikerült beszerezni. Koncedáljuk a nehézségeket, de azért ez a sikertelenség mégis csak az ügyetlenség jele. A miskolci lapokból értesülünk, hogy Miskolc városára már is kapott a cseh köztársaságtól 12000 pár cipőt, holott Miskolc román megszállás alatt van és a cipő beszállítása végett sokkal később tett lépéseket, mint Ujhely közellátási hivatala. Ami pedig a rekompenciós üzleteket illeti, csak azt halljuk, hogy a bort kiszállították, de hogy ennek ellenében mit kaptunk, az ma még tisztán nem látható. Követeljük, hogy a nyilvánosság tájékoztatása céljából módosítsák annak betekintésére, hogy eddig és ezután is ki, hova, kinek és mennyi bort szállított, illetőleg fog szállítani Ujhelyből a megszállott területre és hogy a város közönsége ebből milyen előnyöket szerzett, illetve fog szerezni.

A munkanélküliségről is hallottunk a városi gyűlésen szomorú adatokat. Nincs munka, halljuk itt is, ott is. Ez a szomorú tény inkább a szellemi munkásokra vonatkozhatik, akiket az állam is, magánvállalatok is nem foglalkoztathatnak úgy és olyan mértékben, mint azelőtt. A fizikai munkás, de különösen a napszámos, ha dolgozni akar, ma is megtalálja a munkalehetőséget. Csak valljuk be őszintén: magában Ujhelyben az utcák, a járdák, a kövezetek rendbehozatala, csatornák kitértetése, középületek rendbehozatala annyi munkát adnának, hogy nagyon sok Ujhelyben tétlenül lézengő munkás — munkavágyán segítve lenne.

A lánckereskedelemtől persze sok szó esett. Kisült, hogy a láncnak is két vége van. Az egyikkel megfogja az árut, ami nincs, a másikkal alaposan belecsip a fogyasztó zsebébe. Mindaddig, amíg a város maga nem gondoskodik a szükségletek kielégítéséről, a saját élelmességére bizott kereskedő mindkét végét megfogja a munkának, akarom mondani a láncnak. Megszerzi az árut a fogyasztó előnyére és felferi az árát a fogyasztó kárára. Egy képviselőtestületi tag felállott a városbeszerzés gazdaságos, ügyes, megbízható elintézésére felajánlotta a szakképzett, szolid kereskedők tudását és tőkét a városnak. El kell ezt fogadni, mert csak így akadályozható meg — a város lánckereskedelme az általános lánckereskedelemben.

A villanyáram díját 40 fillérről 70 fillérré emelték fel hektovatt óránként. Egyetlen döntő ellenvetés sem hangzott fel az ellen, hiszen a különbség alig számít. A sötétséget ugyanis nem kell megfizetni. Csak a pauszálásoknak van okuk panasza. Ha pedig a termelést is megfelelő arányban emeli a város, mi szegény megvakított polgárok már örömmel is szívesen fizetjük a súlyos különbözetet — a szemünk világáért.

Hírek

Halottak napján.

„Ha sirhant fölött járok, —
s mikor nem ott jár halandó? ...
Van-e talpalatnyi föld, hol
sirhant nem domborul?”
Vajda János.

Sűrű ködpalástba burkolózik a Magashegy. Szívünket jégtükkel szurkálja a permetező őszi eső. Sötétség körülöttünk, sötétség bennünk. Már sírni sem tudunk. Megkövült bennünk az öt esztendő óta szünetlenül szakadó fájdalom.

Kinek panaszkodjunk? Ktől kérjük vigaszt? Nincs ember, aki ne panasszal torolná meg balga panaszkodunkat. Nincs lélek, amelynek gyásza ne volna. Nincs szem, amely tisztá napsugarat verne elborult tekintetünkre.

Megyünk a temetőbe. A halottak nem panaszkodnak. Meghallgatnak bennünket. Ők, talán kizárólag még ők tartoznak hozzánk. Ők nem változtak meg, mint a barátaink. Szemük a régi jóssággal simogatja pergamen arcunkat. Átöleljük őket s meleg vérük feloldja szívünk fagyát.

Jó az emlékezés. Amíg ez meg van, addig halottaink nem hagytak el bennünket. Élnek, mint a hogy a saját lelkünk, gondolatunk él. Megtisztult emlékek visszalátogat s elhozza nekünk a multak békéjét, boldog hitét.

Jól esik együtt könnyezni a könnyező gyertyákkal, amelyeket el nem aludt szeretetünk gyújt a temetőben. Megkövült kinok olvadnak fel forró könnyeinkben.

Amerre nézünk, minden talpalatnyi föld sirhantot takar. Temető az utca és az udvar, a szántóföld és az országút. Ugy menekülünk a temetőkerthe egy kis szeretetért és feledésért, mintha az élők, az örök élők birodalmába futnánk a Halál elől, akinek kaszája régóta ott villog minden szemben.

Itt, a békés halottak között, a hiúságok hiúságának utolsó stációjánál, térjünk magunkhoz, értsük meg egymást, mindazok, akik még küzdünk és küzdünk — egymás ellen. Keressük meg egymás kezét.

— Kinevezések. Dr. Prihoda László közkórházi alorvost közkórházi II-od főorvossá, dr. Buzinkay Péter orvost pedig közkórházi alorvossá nevezte ki a h. kormánybiztos.

— Sztupák őrnagy, állomásparancsnok értesíti a város közönségét, hogy november hó 2-án délután 3 órakor (új időszámítás szerint) a városi köztemetőben az elesett hősök sirjainál gyászünnepele lesz. Nov. 3-án d. e. 9 órakor (új időszámítás szerint) az elesett hősök lelki üdvéért minden válásfelekezeti templomában gyásztiszteltetés lesz.

— Értesítés. Értesitem a „Zemplén” tisztelt olvasóit, hogy az új „Zemplén” kiadója — a társas viszony megszakitása folytán — egyedül én vagyok. Tisztelettel Kroó Mór.

— Október 31. Megdőbentő dátum. Nem mehetünk el némán mellette. Egy év előtt ezen a napon Csokonay riadóját halottuk a forradalom zugásából: Magyar, hajnal hasad! Ma már komoran látjuk, hogy az akkor kigyult fény nem hajnalhasadás volt, hanem egy szörnyű tüzvész kezdete, amelynek üszkös romjai közt járunk, egymást vádolva. Nincs sok időnk a visszatekintésre, mert előttünk az újraépítés titáni munkája. — A dátum lidérenyomásától talán csak a békekötés elérkező fehér napja fogja megszabadítani lelkünket. Ezen a még titkos dátumon csüng most minden figyelmünk.

— Az ujhelyi szintársulat ügye. A szintársulat bizottság egyik tagját Egerbe küldte, hogy az Ujhelyre hozandó szintár-

sulat művészi és erkölcsi szempontokat rovan-
csolja. A magunk részéről legfontosabb
kérdésnek azt tartjuk, ki lesz az az igaz-
gató, aki a hozandó társulat kulturális és
erkölcsi nivóját biztosítja.

— Szolgabírák beosztása. A kormány-
biztos, a szerencsi szolgabírói hivatal veze-
tésével Bajusz Andor főszolgabíró, a sá-
rospataki szolgabírói hivatal vezetésével dr.
gróf Hoyos Viktor főszolgabíró bízta meg.

— Kevés a szivar. A nagytrafikba ér-
kezett legújabb szállítmányban 400.000
dráma és magyar cigaretta mellett mind-
össze 10.000 szivart kaptunk. Cigaretta
tehát van bőven, de szivar annál keve-
sebb és előreláthatólag nem is fog érkezni.
Cigarettaból a helybeli dohánygyárban még
nagy készlet van elraktározva.

— Sakkverseny Kassa—Sátoraljaujhely
között. Dr. Kalniczky Géza, a Kassai
Sakkör elnöke, az ismert jeles sakkista és
feladványszerző, mérkőzést készít elő a
sátoraljaujhelyi és kassai játékosok között.
Sátoraljaujhely sakkosai a siker teljes
reményével néznek előre az érdekes sakk-
eseménynek.

— A bor adás vétele tárgyában kibocsá-
tott 4375/1919. M. E. számú rendelet értelme-
zésekképpen az október 10-én kelt 5170/1919.
M. E. számú kormányrendelet úgy intéz-
kedik, hogy a 4375/1919. M. E. számú
rendelet alkalmazása szempontjából az
ügyletet teljesítenek kell tekinteni akkor
is, ha az ügylet tárgyát szolgáló bor
tekintetében a kárveszélyt (véletlen elpusz-
tulás, romlás, apadás, stb. veszélyét) a
felek megállapodása értelmében már az
említett rendelet hatálybalépte, vagyis 1919.
szeptember 7. előtt a vevő viselte. Oly
esetekben, melyekben az ügylet az említett
rendelet folytán ezen értelmezés mellett is
hatályát veszítette s így szerződésszegés
senkit sem terhel, a fél az általános sza-
bályok szerint köteles visszaszolgáltatni azt,
amit hatálytalanná nyilvánított ügyletből
kifolyólag a másik féltől kapott.

— Rovott multu betörőt fogott el a
rendőrség a napokban. Neve ismeretlen, a
betörők egymás között csak „Csupa hus-
nak” hívják. Eddig ötrendbeli rablást
bizonyítottak reá. Mint a mostani tolvajok
legnagyobb része, ő is leginkább ruhát,
cipőt és fehérneműt lopott. Bűnlajstromát
a folyamataiban levő nyomozás fogja ki-
deríteni.

— A cseh valuta árosése. Napokkal
ezelőtt a cseh valuta mindon indok nélkül
rohamosan emelkedett. Valószínűleg sokan,
félvén a magyar pénz lebelyezéséről, in-
kább cseh pénzt vásároltak. De ugylátszik,
a magyar pénzt nem fogják a közel jövő-
ben lebelyezni és ennek következménye
a cseh valuta olcsóbbodása, amely ma már
körülbelül 197 K. árfolyamra súlyedi le.

— Zsebtolvajlás. A Központi kávéház
tulajdonosától, Hartenstein Ábrahámtól,
mialatt Pesten a kávéház új berendezésé-
nek beszerzése után járt, egy villamos meg-
állónál 3600 koronát vágta ki a zsebéből.
Reméljük, ezt a veszteségét nem fogja be-
számítani a kávéházi árakba.

— Elvesztett folyó hó 28-án a délutáni
órákban egy Cleveland városában Sosside
for Sening bank által Mike Franczovszky
névre 601 dollár 80 centre kiállított bank
betéti könyvecske. Aki netalán tud a hol-
létéről, jelentse ezt Petrovay Ákos rend-
őrkapitánynak.

Kiadótulajdonos: Kroó Mór.